

Horváth Márk

Geomediális lenyomatok

Teplán Nóra Nullgravitáció című kiállítása

Szikra Képzőművészeti
Bemutatóterem,
2021. IX. 23. – X. 29.

Az antropocén korszakában vissza nem fordítható, a Föld rendszereibe és a geológiai rétegekbe történő antropogén beíródásról és lenyomathatóságról beszélhetünk. Egyfelől ez a folyamat átalakítja a bolygó materiális szövetét, másfelől egy posztantropocentrikus elrendeződés lehetőségét vetíti elénk. Alapvető kérdés, hogy a művészet miként lehet képes ezen technofossziliák és ökolenyomatok feljegyzésére és továbbgondolására. Olyan temporális elmozdulásról van szó, amely felveti a materialitás ember utániségének kérdését – antropogén nyomok és bevéődések, amelyek az emberiséget követően is megmaradnak. Tehát a kortárs művészetnek egyszerre egy eltűnési és egy sajátos, antropogén beíródási folyamatot kellene megjelenítenie.

Teplán Nórának a Szikra Képzőművészeti Bemutatóteremben látható, *Nullgravitáció* című kiállításában párhuzamosan köszön vissza a kortárs művészet geológiai vagy geomateriális, valamint technológiai fordulata. Alkotásai értelmezhetőek az anyag antropogén átformálódásának sajátos eredményeiként, melyek egy új, radikálisan átformált természetben lennek otthonra. Legerőteljesebb sajátossága alkotásainak az a képesség, amely a művészeti gyakorlatot geomateriális vagy technomediális nyomhagyási praxissá formálja, amelyből kivonódik az alkotó személye. A szürke, kő- vagy különös faréteghez hasonlító felszín egyszerre légies és könnyed, és mélyen az anyagban gyökerező. Egy új képződmény különös rétegei ezek, amelyeket hosszú időszakok formáltak ilyen lággyá és finommá.

Olyan technológiai alapú, antropocén műalkotásokkal találkozhatunk a galériában, amelyekből hiányzik az emberi jelenlét. Ez nem csupán az alkotó személyének háttérbe vonulását jelenti, hanem egy spekulatív deszubjektívációt, amely egyben az anyag felé fordulást is magában rejti. Nemcsak az alkotó mint körülhatárolható és pontosan megragadható szubjektum tűnik el, olvad vagy ivódik bele az anyag lágy elrendeződéseibe, hanem maga az emberi faj is eltűnik. Az antropocén kapcsán nemcsak antropogén ipari hatásokról beszélhetünk, hanem az ökokatasztrófát követő eltűnés spektrális jellegzetességeiről is. A Föld-rendszerre ható

nagy erők az emberi faj eltűnését követően fokozatosan szüntetik meg, törlik el az embernek a tájra és a bioszférára gyakorolt legszembetűnőbb hatásait.

Teplán Nóra alkotásain mintha egy évezredekkel előtti civilizáció ipari nyomai szelődültek volna meg. Az erőszakos ipari beavatkozásokat lágy leülepedés és finom átrajzolódási folyamat követi. A nyomha-

↑
TEPLÁN Nóra,
Pattern no. 2, 2021,
olaj, vászon, 50x40 cm
A művész jóvoltából

↑
 TEPLÁN Nóra:
*Nullgravitáció -
 Zero Gravity*
 Szikra Képzőművészeti
 Bemutatóterem, 2021

gyás eltörlődésének virtualitása sejlik fel Teplán művein. Bizonyos fokig megmaradnak a nyomok, míg más bevésődések eltörlődnek az évezredek szélviharaiban. A *Pattern no. 1* (2021, olaj, vászon, 50×40 cm) és a *Pattern no. 2* (2021, olaj, vászon, 50×40 cm) című alkotásokon a háttér lágy foltjait hófehér szakadások és feltépődések váltják fel. Mintha különös hegek lennének egy szürkés anyag felületén, amelyek finomságról és nem emberi lágyságról tanúskodnak. Olyan változásokat és fokozatos elrendeződéseket érzékelünk a képeket látván, amelyek egy ismeretlen és lassú folyamat vihet végbe.

A *Counterpoint-Icaruson* (2021, olaj, vászon, 95×75 cm) a fehér feltépődések a hiány és az idegenség szigetcsoportjaivá állnak össze, lebegve az ismeretlenség szürke tengerén. Mi marad az ember eltűnését követően, milyen geometriális vagy technomateriális lenyomatok tarkítják a távoli antropocén korszak bolygójának felszínét? Az emberiség jelei és hatásai bizonyos fokon meg fognak maradni a talajrétegekben, amelyet később tárhatnak fel a jövő geológusai. Az antropocén korszakváltása geológiai értelemben lehetségessé teszi a párbeszédet az emberiség előtti idők és az emberiség vége között, hiszen mindkettő a geológiai rétegek alapján válik megismerhetővé.

Az antropocénben Kathryn Yusoff szerint „a jövő embere úgy van pozicionálva, mint aki fosszilis tanúja lesz az emberiség végének”.¹ Jussi Parikka médiageológia-elmélete segítségünkre lehet egy ilyen, technofosz-

szíliák képződésére alapozó elgondolás megértésében.² Az emberiség nyomai kőzetrétegekben és üledékekben fognak fennmaradni mint a kőzetrétegek furcsa és természetellenes zavarai, és ez pár százezer éves szakadás lesz a bolygó négy és félmilliárd éves történetében.

A *Levitation* (2021, olaj, vászon, 100×70 cm) című képen a fehér szakadások elemelkednek a szürke anyagrétegtől. A sötétség és a fehér ellentétes energiái párbeszédbe lépnek a materiális alapréteggel. Teplán Nóra alkotásai a temporális skálákat kitolva fokozatos elcsendesülésről árulkodnak, amelynek során a sötét szín lágy szürkességgé finomodik. Az alkotások a sötétségből jönnek létre, de szürke, hideg és lágy víziókat tartalmaznak, amelyek egy eljövendő posztumán tájkép elrendeződéseit fedik fel. Az antropocénben a materiális alapok totális destabilizációja jelenti a művészetben megjelenő sötétség, keserűség és melankólia megalapozottságát, hiszen a destabilizáció nyugtalanító és felforgató következményekkel jár. Azonban materiális átforgatódásokra is lehetőséget ad, amely egy új, nonhumán, anonim, áthatolhatatlan, mégis lágy anyagiság keletkezéstörténete. Ennek materiális reziduumaikat pillanthatjuk meg a *Nullgravitáció* képein.

1 Kathrin Yusoff: *Anthropogenesis: Origins and endings in the Anthropocene*, 2016, *Theory, Culture & Society*, 33(2), 3-28.

2 Jussi Parikka: *Geology of Media*, 2015, Minneapolis: University of Minnesota Press.